

השבת של רבי נחמן מברסלב

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"מ ב, סז)

טוב להגיד ולשיר **נ נח נחמ נחמן מאומן** לזכות לכל הישועות

שבת בלק

לכה נא ארה לי ... (כב, ה)

ה שם יתברך נתן כח כל כך להבחירה, עד שיש כח להאדם להמשיך הרוח דלעלא כרצונו דרך הקדשה, או להפוך חס ושלוש, עד שיש כח להאדם שהוא רחוק מהקדשה בתכלית הרחוק, ואף על פי כן על ידי כח בחירתו יש לו כח להמשיך עליו איזה בחינה מהרוח דלעלא, עד שיהיה נדמה לו שיש לו רוח הקודש ורואה חזיונות ומראות אמיתיות, כי המחשבה יש לה תוקף גדול. ומי לנו משקץ ומתעב יותר מבלעם הרשע, ימח שמו אף על פי כן התגבר ברשעתו כל כך נגד הקדשה, עד שהמשיך עליו מראות וחזיונות נוראות, עד שאמר רבותינו ז"ל: אבל באמות העולם קם, ומנו? בלעם. על כן צריך האדם לזיחה מאד, שכל זמן שמרגיש בעצמו שאינו קדוש כראוי בשלמות, אזי יכניע ויבטל עצמו נגד הקדשה בשלמות, ולא ירצה לילך בגדולות ובנפלאות ממנו; כי אם ירצה אז להמשיך על עצמו מראות וחזיונות, יוכל לקלקל יותר ויותר, כאשר נכשלו בזה רבים מאד, רק ילך בתמימות ויבקש מהשם יתברך שיעזרו לצאת מפחיתת מדרגתו ויזכה לקדש את עצמו כראוי, ורק בשביל זה ישתמש ויתאמץ בגדל כח הבחירה שיש לו, וירבה לדבר בזה דבורים קדושים לפני השם יתברך, וכל כוונתו יהיה כדי שיזכה על ידי זה להכניע ולשבר הרע שלו לגמרי, כדי לשוב אל השם יתברך באמת ההפוך מדעת בלעם הרשע וחבריו ותלמידיו, שהם חזקים מאד בתקף הרע והטמאה שלהם ואינם רוצים להשפיל את עצמם נגד הקדשה, אדרבה הם רוצים להמשיך איזה בחינת רוח דלעלא מהקדשה למקומם הטמא, חס ושלוש, להמשיך בחינת רוח נבואה, בחינת מראות וחזיונות למקומם, להגביר על ידי זה ביותר חס ושלוש הרע על הטוב, והעיקר על ידי הדבור, כי הדבור יש לו כח גדול, הן בקדשה או להפוך חס ושלוש, וכעין שאמר רבותינו ז"ל: אף אנו נבוא עליהם באדם שכחו בפיו, כי הבחירה יש לה כח גדול, כנוכר לעיל וכמבאר בפנים.

ורשעים כאלו, שכוונתם להרע, בוודאי יהיה אחריתם להכרית; אבל איש הישראלי, שכוונתו לטובה, שמכיר את מקומו ושפלות מדרגתו, ואף על פי כן הוא מתגבר גם בלעמק נפילתו לדבר דבורים קדושים הרבה מתורה ותפלה והתבודדות וכו', וכל כוונתו לטובה, בכדי שיזכה לצאת מהרע שלו ולשוב אל השם באמת. ואז בוודאי יש להשם יתברך נחת רוח מזה, ולא יהיה נאבד שום דבור, וסוף כל סוף ישוב להשם יתברך באמת. ואז אם יזכה ויהיה ראוי לזה, לקבל רוח הקודש אמתי דרך הקדשה בשלמות השם הטוב יעשה עמו כרצונו. (הלכות חדש ד', אותיות ח' ט' לפי אוצר היראה - יראה ועבודה, אות צ"א - ועיין דיבור, אותיות י"ג י"ד; ברית, אות מ"ט)

לינו פה הלילה ... (כב, ה)

ה כלל גדול שכל העולם לא נברא כי אם בשביל הבחירה. ועל כן הבחירה יש לה כח גדול מאד מאד. וכמבאר מזה בכל הספרים ובדברינו כמה פעמים. ועיקר כח הבחירה הוא על ידי שה' יתברך העלים והסתיר רצונו בהסתרות והעלמות גדולות. רק נתן כח ודעת באדם שייבין מדעתו שצריך לבלות כל ימיו לבקש ולחפש אחר רצונו יתברך. ולבטל כל רצונותיו נגד רצונו יתברך.

ועיקר כל כח הבחירה רואין בפרשה זאת של בלעם, בעניין הלוכו לקלל את ישראל, חס ושלוש. ואיך התנהג ה' יתברך עמו. כי היה רצונו חזק מאד לקללם, ואמר להם: לינו פה הלילה. כי אף על פי שגילה שהכל ביד ה' יתברך, אבל הלך בדרכו שיוכל להמשיך רצונו כרצונו.

אבל ה' יתברך חמל על ישראל ואמר לו בפירוש: לא תלך עמהם וכו'. ואף על פי כן לא שב מרשעו לגמרי, ואמר כי מאן ה' לתני להלך עמכם, ופירש רש"י שרמוז להם שישלח שרים רבים וגדולים מהם. כי סבר אולי יוכל להתגבר ברצון חזק כל כך עד שימשיך רצון העליון כרצונו חס ושלוש לקלל חס ושלוש את ישראל. ואז כשבאו שנית וראה ה' יתברך עצם רצונו הטמא לילך, אמר לו ה' יתברך: קום לך עם האנשים ואפס את הדבר וכו', ואף על

פי כן: וילך בלעם וכו'. אמר שמא אפתנו ויתרצה, וכמו שפירש רש"י שם. ואחר כך כשהלך, עמד אתונו שלש פעמים ולחצו על ידי המלאך שיצא לקראתו לעכו. והוא לא שת לבו גם לזאת והלך לדרכו הרע, עד שגם אחר כך כשפתח ה' את פי האתון ודבר עמו והוכיחו ואחר כך גילה ה' עיניו וראה את המלאך ניצב לקראתו וחרבו שלופה בידו ואמר לו בפירוש כי ירט הדרך לנגדי וכו', אף על פי כן לא רצה לבטל רצונו ואמר ואם רע בעיניך אשובה, כמתירס לפני המקום כמו שאמר רבותינו ז"ל, וה' יתברך השיבו כרצונו לך עמהם, והכל מחמת הבחירה כמו שאמר רבותינו ז"ל בפרשה זאת: בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו. (ליקוטי הלכות - הלכות ברכת השחר ה', אותיות ע"ד-ע"ח)

הן עם לבדד ישכן ... (כג, טז)

ש הם עם קדוש כזה ששוכנים לבדד, שהם מקיימים: לך עמי בא בחדריך וסגר דלתך בעדך חבי כמעט רגע עד יעבר זעם (ישעיה כו). שהם מתבודדים בינם לבין קונם ושופכים שיחתם לפניו בכל פעם וחושבים בכל יום על אחריתם וסופם האחרון. ועל ידי זה הם בטוחים מכל צר ואויב ומסטיין, כי הם מסתירים עצמם בצל כנפיו יתברך תמיד, בבחינת (תהלים לב) אתה סתר לי וכו', שזהו בחינת וישכן ישראל בטח בדד עין יעקב וכו' (דברים לג) בחינת כי אתה ה' לבדד לבטח תושיבני (תהלים ד). שעל ידי בחינת בדד, בחינת התבודדות, על ידי זה שוכן ישראל בטח תמיד. כי מי זה ערב את לבו לגשת אל ה' יתברך שהם מסתירים עצמן אצלו יתברך, בבחינת (שם צא) לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם וכו' וכו' רק בעיניך תביט ושלמת רשעים תראה כי אתה ה' מחסי עליון שמת מעונך. כי הם שמים מעונם ודירתם ומבטחם אצלו יתברך על ידי התבודדותם שעוסקים לסלק מחשבתם מכל ההבלים של זה העולם ולבטל רצונם אליו יתברך.

וזהו: ובגוים לא יתחשב, ותרגום יונתן וירושלמי: ובנימוס עממיא לא מתערבין, שאינם רודפין אחר נימוסי העובדי כוכבים ואחר רבוי כלי בית וכלי כסף ותכשיטין וכו' ושאר דברים המרבים הבל שלהם. רק מסלקים כל מחשבותם מכל זה ומתבודדים ושופכים שיחם ברצונות טובים וכסופין חזקים וגעגועים נמרצים אליו יתברך.

וזה (שם) מי מנה עפר יעקב, מי יוכל למנות ולשער יקרת קדשת כל פסיעה ופסיעה שדורכים על העפר כשהולכים לדברים שבקדשה כגון לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ולקבל פני רבם דקדשה ולשפך שיחם בהתבודדות לפני ה' יתברך, שמכל פסיעה ופסיעה שדורסים על העפר נעשים תקונים ושעשועים גדולים למעלה שאי אפשר למנותם ולשערם. (הלכות ברכת השחר - הלכה ה', אות פז)

עצות ותפילות

(לקוטי עצות - מחלוקת ומריבה, כו)

צריך לדון את כל אדם לכף-זכות. אפילו את אלו החולקים עליו, צריך לחקר למצא זכות בהם במה שחולקים עליו, ועל-ידי-זה יוכל לבטל המחלוקת לגמרי, או שיהיה מפלה להחולקים (לקוטי מוהר"ן א', סימן קלו).

... אבי שבשמים, עזרני והושיעני, שאזכה לדון את כל האדם לכף זכות, אפילו החולקים עלי ועל צדיקי אמת והמבוזין אותם, בכלם אזכה למצא זכות טוב. ואזכה לקיים באמת מה שאמר רבותינו זכרונם לברכה, אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו. באופן שיתבטל כל המחלוקת שבעולם, ויהיה נמשך שלום גדול ואחדות בין כל ישראל באמת. מלא רחמים, אדון האמת והשלום, אתה יודע, מהיכן נמשך כל המחלוקת שבעולם, בפרט המחלוקת שנתהוה בדורותינו בין התלמידי חכמים ואנשיהם, אשר כמה נפשות שקעו על-ידי המחלוקת הזאת. רחם עלינו ועליהם, וגלה האמת

לאמתו בעולם, ועשה את אשר תעשה, ברחמיך, באפן שיהיה אחדות ושלוש גדול בינינו ישראל עמך הקדוש, אשר בנו בחרת. ואם המחלקת, חס ושלוש, מצדי, מחמת שאני רחוק מקדשתם של החולקים עלי, ובשביל זה חלק לבס מאתי, רחם עלי למען שמך, וזכנו ברחמיך הרבים לשוב מהרה בתשובה שלמה לפניך באמת עד שאגיע לקדשתם ומעלתם של כל ישראל הגבוהים ממני במעלת קדשתם וטהרתם, שאגיע למקומם באמת ואתאחד עמם באמת ושלוש גדול. ואם הדבר בהפך שמחלקותם עלינו הוא מחמת שהם רחוקים ונמוכים מאתנו ועל כן הם מתקנאים ומתגרים בנו וחולקים עלינו. רחם עלינו למען שמך, וזכנו לדון את כל החולקים תמיד לכף זכות. ותלמדנו, ברחמיך הרבים, איך למצא בהם זכות וטוב, אפילו במה שחולקים עלינו, באפן שזוכה להעלותם ולהכניסם בכף זכות באמת, עד שיתאחדו באמת בתכלית האחדות בשלמות, באפן שיתבטל המחלקת מעלינו ומכל ישראל, כי באחד אין שייך מחלקת.

● ותשים בלב החולקים ומתנגדים אל האמת שישובו כלם משנאתם ומחלוקתם וימשכו עצמן תמיד אל האמת והשלוש, כמו שנאמר, האמת והשלוש אהבו. וכל השונאים והחולקים שאינם חפצים בשלוש, ומתגברים להחזיק במחלקת, ואינם חפצים לשוב אל האמת, תכניעם ותשפילם עד עפר, כלם יפלו ולא יקומו "תאלמנה שפתי שקר הדבורות על צדיק עטק בגאווה וכלו. יכרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדולות. יבשו יבלו שוטני נפשי יעטו חרפה וכלמה מבקשי רעתי. יבשו ויבהלו מאד כל איבי יבשו יבשו רעני". רחם עלינו למען שמך, ושים שלום בעולם, כי אתה יודע כמה וכמה מזיק המחלקת לישראל. רחם, רחם, מלא רחמים, ועשה בנפלאותיך ונוראותיך, באפן שתמשיך שלום בעולם באמת. ויקים מהרה מקרא שכתוב: "ויכל בניך למודי ה' רוב שלום בנייך, שלום רב לאוהבי

תורתך ואין למו מכשול. וראה בניי לבניך שלום על ישראל. יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך. למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך. למען בית ה' אלקינו אבקשה טוב לך. ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלוש. עשה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמר": (לקוטי תפילות א' – מתוך תפילה קטז)

סיפור

(ספר ימי מוהר"ן [רבי נתן] – סימן כט)

© ... והנה, עתה שחזרתי

לנעמירוב, זכיתי שהייתי כמה פעמים אצל רבנו זכרנו לברכה קודם ראש השנה, ובעוצם חלישותו אף על פי כן גילה לפנינו תורות נפלאות המחייב נפשות הרבה עד אין סוף ואין תכלית. סמוך לראש השנה, נגמר באוסטרהא הדפסת ספרו הקדוש לקוטי מוהר"ן, והביא האיש הנ"ל כלם לפה, ראו עינינו ושמחנו לבבנו והאירו פני תבל ונתחלקו ביעקב בין אנשי-שלומנו ושבא העולם.

אחר שכל מלמברג, נסע על פי רוב לטייל מחמת עוצם חלישותו ובנסיעות אלו לטיול שמענו כמה וכמה תורות נפלאות ונוראות; ופעם אחת נסעתי עמו, ודבר עמי מעיין הספר שלו שנדפס בסמוך, ושבח אותו מאד, ואמר: מאחר שכבר נדפס, צריכין ללמוד אותו מאד עד שיהיה שגור בעל פה וכו', כמבואר במקום אחר (חיי מוהר"ן ש"ו). ואחר-כך, ענה ואמר: צריכין לחבר עוד ספר אחד שיהיה נאה ויפה עוד יותר מהראשון! ואחר כך בהיותי עמו בשדה וכבר ביקש לעלות על העגלה לישב עליה לחזור לביתו, נתגלגל מתוך שיחתו הקדושה שגילה לפני התורה הנוראה על פסוק "ואיה השם לעולה" (לקוטי תנינא, סימן י"ב), והיא עמקה מאד ומחיה נפשות מעמקי שאול תחתיות מאד מאד לחיותם לחיי עולם וכו', כמבואר למעיין שם בספרו הקדוש ובדברינו מה שזכני השם יתברך לחדש ולבאר בדברי התורה הזאת, עיין שם.

ואחר כך כשחזרתי עמו לביתו, ענה ואמר לי: זה יהיה לך על הספר השני, היינו מה שאמר תחילה שצריכין עוד לחבר ספר שני וכו' כ"ל, עתה העיר אזני שיש לי התחלה על זה הספר השני, וזוה חיוק אותי ביותר לעסוק בזריזות והתאמצות לכתוב כל חידושי הקדושים; וכן היה עד שזכיתי לחבר מחידושי ספר הקדוש לקוטי מוהר"ן תנינא, כי מיום שבא מלמברג הִכרחתי להתייגע בכמה יגיעות, לכתוב בעצמי כל חידושי, כי מקודם שהיה בלמברג היו כמה חידושים שכתבם בעצמו וגם כל התורות כתבתים לפניו כ"ל, אבל אחר שבא מלמברג לא כתב בעצמו דבר ולא כתבתיו לפניו כלל, רק היה לי כמה יגיעות קודם שכתבתיו תורותיו שלא בפניו ובפרט התורות הארכות שאמר בזמנים הקבועים לקבוצ, כמו בראש השנה ושבט הנכה ושבעות שנאמרו באריכות נפלא בהמשך גדול מאד, והשם יתברך עזרני שהעזתי פני נגדו והטרחתי שיחזור עמי רוב המשך הדברים מהתורות אחר

שאמרם ברבים, ואחר כך כתבתים שלא בפניו, ואחר כך הבאתים לפניו והראיתים לו והוטבו בעיניו בעזרת השם, וכל מה שעברו מניעות קודם שכתבתיו כל תורה ותורה, אי אפשר לספר ברוך הנותן ליעף כח, שעזרני בדרכיו הנפלאים לכתוב על הספר תורות כאלה, ברוך המקיים מעפר דל לזכות לקבץ ולכתוב דברים נוראים כאלה, דברים שסכה עתיק יומין, לזכות בהם את הרבים לדורי דורות ברוך הוא ומברך שמו תמיד לעולם ועד

שיחות

(מר' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

§ ... וגם החלום שהיה לי אחרי הפטירה של רבי ישראל (קרדונר)... הייתי בים והיה גלים גדולים כאלה, כמו הרים, אני ראיתי שהולך הר של מים, והוא הלך בכעס ישר אלי, ואמרתי: "אוי ווי, עוד כמה רגעים הוא יגיע אלי, מה יהיה ממני? אז אני אמות, אין שום תקווה, וכך היה, הוא עלה בכעס, בחיפזון, והלך להרוג אותי, כמו שהולכים להרוג, הוא נפל עלי, והייתי מיואש לגמרי, אבל ראיתי שאני עולה על ההר, שאני עולה במים, עד שהגעתי לסוף והוצאתי את הראש ונשארתי בחיים, יכולתי לנשוף אויר ונשארתי בחיים, אבל אני רואה שהולך הר חדש, גל חדש, מה יהיה עכשיו? ולא בכל פעם מתרחש נסים, הוא לא שואל אותי, הוא הולך אלי, הוא נפל עלי, הר חדש, וגם כן היה נס שעליתי במים על ההר, עד שהוצאתי את הראש מן המים, ונשארתי בחיים, ברוך השם שני פעמים, אבל היה רועש, הולכים גלים חדשים, מה יהיה ממני? אני הרגשתי הסכנה, הייתי מיואש, בכל פעם, אני רואה נסים, אני עולה על הגל, אני עולה על ההר, אני עולה מהמים, עד שאני מגיע לסוף ומוציא את הראש ושואב, ואני נשאר בחיים.

פתאום אני רואה בניין גדול בים, לא רחוק ממני, בניין כזה, יופי כזה, אמרתי: "איך אפשר דבר כזה? בים יש בניינים?!", פתאום, לא ראיתי כלום, רק הגלים, ופתאום אני ראיתי בים בניין מפואר וגדול, היה לי תמיהה: "איך אפשר? חשבתי אולי זה רמו, שאזכה להינצל מהים, אולי אני אגיע לבניין, עשיתי מאמצים גדולים ולא יכולתי להגיע לבניין, ואני הייתי כמעט על יד הבניין, ובא גל והוא סחב אותי, ונתרחקתי מהבניין, אין שום אפשרות להגיע לבניין, הוא על ידי, ואי אפשר לי להגיע לבניין... עד שזכיתי, עשיתי מאמץ עליון כזה, עד שהצלחתי לנגוע בהמעקה של הבניין... רק כשיכולתי להחזיק בהמעקה, הרגשתי עכשיו, ברוך השם, אני יכול לעלות על המדרגות, יש לי תקווה, עליתי היה מדרגות הרבה, והחזקתי בהמעקה ועליתי בשמחה גדולה, כל רגע היה שווה בלי שיעור, והיה לי שמחה גדולה, אני זכיתי לצאת מסכנות כאלה.

עליתי על מדרגות עד שהגעתי בסוף, להדלת של הבניין, פתחתי את הדלת ונכנסתי, והיה פרוזדור, מצד אחד היה חלונות יפות, ומהצד השני היה קיר עם דלתות, עברתי את הדלת הראשונה ורציתי לפתוח ולא פתחתי, לא בכוונה, אמרתי: "מה זה? מדוע לא פתחת?!", אז, חשבתי, עכשיו אני אפתח, יש דלתות הרבה, וגם כן הגעתי לדלת ולא פתחתי, והייתי בכעס עלי "מדוע לא פתחת?!", עברתי את כל הדלתות ורציתי לפתוח ולא פתחתי, עד שהגעתי להדלת האחרונה של הבניין, אז פתחתי וראיתי חדר, פתחתי וראיתי חדר, יש שמה שולחן וכסא, ועל הכסא יושב זקן גדול וזקן יופי כזה, לבן כזה, חן כזה, וגם הצורה שלו, הפנים שלו היה חן כזה שלא רואים בעולם הזה, מן מתיקות כזה, התביישתי מאד, ונפלתי בדעתי, "איך יש לי מקום פה להיות בחדר הזה ולראות זקן כזה?!", נתביישתי מאד, ורציתי לתת שלום להזקן, אבל לא מצאתי עוז בנפשי לתת לו שלום, ואני רחוק כזה, איך יש לי עזות לתת שלום להזקן הזה? אז הזקן הושיט את היד ונתן לי שלום ולקח לי את היד והחזיק את היד באהבה גדולה ובענוע, ובשלוש עליכם, והוא המשיך והחזיק אותי באהבה גדולה, שלום, התקרבות כזה, לא היה לי עזות כזה, אבל הוא עשה את זה, מה יכולתי לעשות? אז קיבלתי את זה, ונתעוררתי!

זכרתי את כל החלום, עד היום אני רואה את הפנים שלו כמו שראיתי אז, בדרך הטבע חלום נשכח, לפחות הצורה, אבל כמו שראיתי את הכסא עם הזקן מעליו והתיאור של הפנים, אני זוכר את זה, כמו שאני רואה עכשיו את זה, היה לי געגועים והשתוקקות, אני רוצה לדעת, מי זה היה הזקן? אולי אליהו הנביא? מתוך געגועים, נרדמתי, ואמרו לי, וחשבתי במחשבה: "אני אקח ספר ואני אפתח, אולי אני אמצא שמה איזה רמו, מי זה הזקן?!", וככה עשיתי, נתעוררתי ולקחתי ספר ופתחתי, זה היה ספר "חיי מוהר"ן" מדפוס הראשון, והעיניי שנתנו... פתחתי את הספר על הסעיף הזה, שרבנו הקדוש גילה ש"מי שיזכה, אני אתראה אליו בדמות זקן", אז ידעתי כבר שהזקן הוא רבנו! חלום טוב כזה...

